

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele

1027 Budapest, Fő utca 68. Postacím: 1371 Budapest, Pf. 433.

Tel/fax/üzenetrögzítő: (06-1) 201-84-43 e-mail: mant@mant.hu

www.mant.hu Számlaszám: 10700024-49478701-51100005

2010. VI. szám

június

MANT webes tagsági rendszer

Mint arról az előző, májusi számunkban híradást tettünk közzé, 2010. április 16-án elindult a MANT webes tagsági rendszere – egyelőre tesztüzemben. Ennek részleteiről tehát a májusi körlevélben foglaltak az irányadók. Emlékeztetőül: a rendszer itt érhető el: <http://www.mant.hu/login>

Ismét gazdagodott azok névsora, akik a MANT-ot tagdíjuk megtoldására küldtek támogatást egyesületünknek: *Neubauer Jenő, Szombathy Csaba.*

Kiemelkedő mértékű összeggel – a plafon megint öt számjegyű!! – támogatta a MANT-ot: *Kovács Zsuzsa.*

Mindannyiuknak köszönjük, és reméljük, hogy a támogatók lapzártakor félbemaradt listája tovább bővül!

A Magyar Asztronautikai Társaság 2009. évi közhasznúsági jelentése

Társaságunk az 1997. évi CLVI. törvény szerinti közhasznú szervezetként működik. Ennek megfelelően Alapszabályunk (II. 2. § 2. pont) ilyen közhasznú tevékenységként jelöli meg az űrkutatással kapcsolatos tudományos munkát, oktatást, nevelést, ismeretterjesztést, tehetségkutatást, a kulturális örökség (tudománytörténet) ápolását, a világűr békés célú kutatásának és felhasználásának előmozdítását.

2009. június 16-án a MANT tisztújító közgyűlésén társaságunk vezetősége megváltozott, azóta tevékenységünk aktívabb lett a korábbi évekhez képest.

Intézőbizottságunk négyszer ülésezett.

Elnökségünk két alkalommal tanácskozott, illetve megtartottuk a szokásos évváró összejövetelt is – ez utóbbi rendhagyó módon a Központi Asztronautikai Szakosztály 50 éves jubileumi ünnepségének része volt.

Októberben új ügyrendet fogadott el a MANT, illetve folyamatosan dolgozunk azon, hogy egy minden tekintetben korszerű és rugalmas Alapszabályt tegyünk le a tisztelt Tagságunk elé.

Külkapcsolatunk egyik jelentős vonatkozása, hogy a MANT 2009-ben is delegált résztvevőt a *Nemzetközi Asztronautikai Szövetség* 60. kongresszusára.

2009 során is adtunk át kitüntetések:

- *tiszteleti tagság*: **Ponori Thewrewk Aurél**
- *Fonó Albert emlékérem*: **Kelemen János**
- *Nagy Ernő emlékérem*: **Horvai Ferenc**
- *MANT-oklevelet kapott*: **Lantos László, Sipos Attila és Vizi Pál Gábor.**

Az anyagi kérdésekről szólva:

- Az SZJA 1% felajánlásokból kevés híján hétszázezer Ft gyűlt össze, köszönhetően a tisztelt Tagság lelkesedésének.

- Örömmel jegyzem meg, hogy az extra tagdíj kipótló felajánlásokból plusz másfélszáz-ezer Ft nagyságrendű többlet gyűlt össze!
- 2009 során is pályáztunk, s többnyire sikerrel. A **Közlekedési és Vízügyi Minisztérium** pályázata mellett – amelyben a mindig is stabilan támogató háttérünk a *Magyar Űrkutatási Iroda!* – a **Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal**, illetve a **Nemzeti Civil Alap** támogatta működésünket, rendezvényeinket, illetve az IAF tagságunk anyagi terheit. 2009-ben a Nemzetközi Űrtáborba kiutaztatott diákok útiköltségére is pályáztunk – itt az érintettek lakóhelyének **önkormányzatai** voltak támogatóink.

A MANT elmúlt évi konkrét tevékenységéről a főtítkári beszámolóban, a 2009-es gazdasági év egyenlegéről a Gazdasági Bizottság jelentésében található további információkat.

— O —

Tisztelt Tagság!

Társaságunk a felsoroltak alapján 2009-ben is eredményes évet zárt. Egyrészt eddigi rendszeres feladatainkat teljesítettük, másrészt méltó módon megünnepeltük a MANT jogelődjének 50. születésnapját.

A 2009-os évet stabil anyagi helyzetben kezdtük, és optimizmusunkat erősítette, hogy a korábbi években megszokott módon elnyert pályázataink is anyagi biztonságot sugalmaztak. Az év során azonban a beérkezni nem akaró pályázati támogatásokra várva a biztonságunk alapját képező tartalékainkat elkezdtuk felélni. Anyagi helyzetünk ezért az év végére válságosra fordult, így átmeneti kölcsönre is szorultunk. Ebben az időszakban ügyvezetőnk fizetése is akadozott, viszont elmondhatjuk, hogy a külső kötelezettségeinket mindenkor maradéktalanul teljesítettük!

Jelen pillanatban a MANT-nak már ismét minden anyagi tartaléka elfogyott, egyik napról a másikra élés jellemzi. Ha a 2010-ben esedékes pályázati támogatásainkat megkapjuk, az is csak az eddig felhalmozódott kötelezettségeink teljesítésére és még pár hónapos vegetálásra elegendő. Noha egy-egy programunk végrehajtásához rendelkezünk pályázati forrásokkal, azok elsősorban csak a megjelölt célra fordíthatóak és a MANT működtetésére nem igazán használhatóak.

A MANT működése jelen pillanatban az idejüket és energiájukat önként feláldozó tagtársaink lelkesedésén alapul. Ezért minden tisztelet és elismerés megilleti azokat az (akár fiatal, akár tapasztaltabb) tagtársainkat, akik szervezik rendezvényeinket, létrehozzák és működtetik internetes oldalainkat. Tisztelet azoknak, akik ebben az igen nehéz helyzetben is dolgoznak, lelkesednek Társaságunkért.

Mind az elmúlt évben elért eredményeink, valamint a közeljövő borús kilátásai is arra készítetnek, hogy minden tagtársunkat ezúton is arra kérjem, tegyünk meg együtt mindent a MANT továbbélése, céljaink elérése és feladataink elvégzése érdekében.

A fentiekből, valamint a közgyűlésünkre előkészített további beszámolókból is kitűnik, hogy a Magyar Asztronautikai Társaság 2009. évi tevékenysége megfelelt a közhasznúság törvényi és Alapszabályt követő követelményeinek.

Budapest, 2010. április 16.

Solymosi János sk.
a MANT elnöke

Főtítkári beszámoló a Magyar Asztronautikai Társaság 2009. évi működéséről

A jelen beszámoló a Magyar Asztronautikai Társaság (MANT) tevékenységének 2009. január 1. és december 31. közötti időszakát öleli fel.

- A 2009-es Közgyűlés egyben Tisztújító Közgyűlés volt, ahol új elnököt és főtítkárt, új intézőbizottsági és elnökségi tagokat, továbbá új bizottsági tagokat választott a MANT Közgyűlése.
- Megjelentettük az **Űrkaleidoszkópot** (11 szám, ebből egy összevont), valamint a **Körlevelet** (10 szám, ebből kettő összevont). Az **ŰRTAN Évkönyv** soron következő kötetének szerkesztési munkálatait befejeztük ugyan, ám a nyomdai munkálatok és a kiadás 2010-re tolódott.
- 2009. januárban és februárban jelentkezett az **Űrközélen** című rádióműsorunk a Civil Rádió hullámhosszán, 2009 márciusától a műsor megszűnt.

- Megrendeztük szokásos **ifjúsági esszépályázatunkat** (Európa a világűrben címmel), amelyet a januári konzultáció után a zsűri elbírálása követett. A pályázat eredményhirdetését az *MTA Konkoly-Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézetében* rendeztük meg **2009. április 18-án**.
- Kettő plusz egy fő képviselte hazánkat a **Nemzetközi Űrtáborban Huntsville-ben, 2009 július** utolsó hetében. A delegált diákok: **Zipperer Bernadett** és **Varga Márton**; kísérő: **Horvai Ferenc**.
- 2009 szeptemberében megváltoztattuk a huntsville-i delegálási rendszert, és a tanári résztvevőt is pályázat útján választjuk ki. A **tanári pályázat** 2009 novemberében zárult, az eredményhirdetésre nem került sor a beszámolási időszak alatt.
- 2009 szeptemberében a korábbi ifjúsági esszépályázat rendszerével szakítva – de messzire el nem távolodva – **úrkutatói diákpályázatot** hirdettünk meg. Bővítettük a pályázó diákokat (megszólítva látássérült fiatalokat), bővítettük a lehetséges feladatbeadások típusait, valamint a postai beadásról áttértünk az elektronikus (webes) beadásra. A pályázat beadási határideje 2010-re esett.
- Megrendeztük 2009. október 29-én az **Űrcsillagászat Magyarországon** c. egész napos konferenciát – közösen a *Magyar Csillagászati Alapítvánnyal*.
- A *Magyar Űrkutatói Iroda* mellett társrendezői voltunk az **Ifjúsági Fórumnak** 2009. november 13-án.
- 2009 áprilisában **Erdélyi Soma** és **Nick István**, a soproni Széchenyi István Gimnázium diákjai egy elnökségi tagtársunk által felajánlott ösztöndíjnak köszönhetően kiutazhatott az Amerikai Űrtáborba
- Megrendeztük 2009. december 4-én az **50 éves a Központi Asztronautikai Szakosztály** c. jubileumi visszaemlékezést, az *MTA KFKI* segítségével.
- Társaságunk ismét képviseltette magát az **International Astronautical Federation (IAF)** és más nemzetközi Űrkutatói szervezetek által szervezett **International Astronautical Congress-en**, amely 2009-ben éppen a 60. volt, és Dél-Koreában rendezték meg.
- Lezajlott a **Fizikatúra vetélkedő** 2009. október 10-én Sopronban, amelyben a MANT is résztvevő szerepet vállalt.
- Támogattuk a *MiniSpaceWorld* által meghirdetett „**Távoli világok – a sci-fi legjobbjai**” című nemzetközi tervpályázatot, amelynek eredményhirdetésére 2009. december 5-én került sor Budapesten.

Sajnálatos, hogy a 2009-ben a MANT nem szervezett **űrtábort**, valamint a 2009-re tervezett **Űrnap** – amelynek a *Magyar Űrkutatói Iroda* mellett vagyunk szokás szerint társrendezői – elmaradt.

A MANT *életvitele korszerűsítésének* jegyében számos apró – de időben annál több utánajárást igénylő – változást hajtottunk végre.

- új bankot választottunk, ahol a réginél kedvezményesebb kondíciókkal üzemeltethetjük a bankszámlánkat;
- 2009 decemberében felkészültünk könyvelőváltásra, a 2010 januárjától választott könyvelői cégnél a könyvelői és a humánpolitikai feladatokat a korábbinál kedvezményesebb feltételek mellett látják el;
- honlapunkat folyamatosan frissítjük és bővítjük, hogy minél inkább színes és naprakész, valamint könnyen kezelhető legyen;
- internet-szolgáltatót váltottunk, valamint új – könnyebben megjegyezhető – email-címet is választottunk;
- sajtólistánkat erősítettük.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a beszámolási időszakban a MANT az Alapszabályban lefektetett elveknek megfelelő tevékenységeket végezte.

A szervezeti életünkről a közhasznúsági beszámolóban, a 2009-es gazdasági év egyenlegéről a Gazdasági Bizottság jelentésében található további információkat.

Budapest, 2010. április 16.

Bacsárdi László sk.
főtitkár

Az első magyar űrrepülésre emlékezve

A Magyar Asztronautikai Társaság és a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum rendezvényén, május 13-án délután megtelt a múzeum városligeti épületének konferenciaterme. Az érdeklődők közt olyan fiatalok is voltak, akik 30 éve, a szovjet-magyar űrrepülés idején még meg sem születtek. Sokan jelentek meg természetesen azok közül is, akik annak idején aktívan részt vettek az események előkészítésében, a tudományos kísérletek szervezésében, végrehajtásában, értékelésében. Közülük lényegében mindenki szót is kapott, hogy röviden felelevenítse: hogyan került az adott tudományos kísérlet a programba, mik voltak a nehézségek és az eredmények, s hogy a munkának mik a máig követhető hatásai. A találkozó egyik fontos „üzenete” éppen az volt, hogy a ma Magyarországon folyó űrkutatási szakmai kutató-fejlesztő tevékenység egy jelentős része egészen Farkas Bertalan űrrepüléséig vezethető vissza. Szinte minden akkori kutatóprogramnak – talán az űrételek előállítását célzó, a maga idejében igen sikeres élelmiszeripari kutatások kivételével – megvan a mai folytatása.

A beszámolók mellett – amelyek során szó esett a *Pille doziméterről*, a vírusellenes szer űrbeli előállítását célzó *Interferon kísérletről*, a repülő- és űrorvosi kutatásokról, az űrhajósok munkavégző képességének vizsgálatára megalkotott *Balaton műszerről*, az *Eötvös* és *BEALUCA anyagtudományi kísérletekről*, a föld-, víz- és levegő-megfigyelési programról – elhangzottak természetesen érdekes személyes történetek, anekdoták is. Hiszen valódi „hőskor” volt ez, amikor gyakran szinte a semmiből, előzetes űrkutatási tapasztalat nélkül és igen rövid határidővel kellett versenyképes ötletekkel előállni, s utána olyan berendezéseket alkotni, amelyek kiállták a próbát. Bármennyire is propagandacélúaknak születtek annak idején a szocialista országok Interkozmosz együttműködése keretében szervezett nemzetközi űrutazások, szó sem lehetett arról, hogy a végül megvalósult lehetőség mögött ne álljon komoly szakmai teljesítmény. Mégis csak igazi űrrepülésekről volt szó, s a szovjet partner is megkövetelte a lehető legszínvonalasabb munkát. A találkozó résztvevőinek egybehangzó véleménye volt, hogy napjainkban is igen nagy szükség volna egy olyan programhoz való csatlakozásra, az Európai Űrügynökségbe való belépésünkre, ami „kihozná” a magyar űrkutatók közösségében rejlő képességeket!

A szakmai előadásokat és visszaemlékezéseket remekül színesítették azok a beszámolók, amelyeket az események közvetítésében részt vevő újságírók, televíziósok tartottak. Ma már szinte hihetetlennek hangzott, hogyan kellett egyensúlyozniuk egyrészt a tájékoztatás igénye, másrészt a szovjet részről katonai titokként is kezelt információk között. Külön csemege volt az a rövid filmösszeállítás, amely végül sosem mehetett adásba a Magyar Televízióban, de bemutatta a tévések küzdelmét a korabeli körülményekkel és technikai nehézségekkel. A magyar tévénézők végül a Szozuz-36 startját másfél órással „beépített” időkésséssel követhették a képernyőn.

A találkozón megjelent és köszöntötte az egybegyülteket Farkas Bertalan űrhajós is. Néhány emlék felidézése mellett szólt arról, hogy a 30. évforduló megünneplésére május végén számos programot terveznek Budapesten és vidéken is. Meghívására több űrhajós is Magyarországra látogat majd.

Harminc év hosszú idő. Szinte bizonyos, hogy ez volt az első magyar űrrepülés utolsó olyan kerek évfordulója, amikor az akkori aktív résztvevőket még ilyen szép számban össze lehetett hívni egy közös emlékezésre. Sajnos, most is voltak már olyanok, akik nem tudtak eljönni. A beszélgetésről szerencsére hang- és videófelvételek is készültek, így minden remény megvan arra, hogy az utókor számára is megmaradnak ezek az élmények, információk.

(Frey Sándor)

További információk és képek:

http://www.urvilag.hu/magyar_a_vilagurben/20100517_az_elso_magyar_urrepulesre_emlekezve

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele, 2010. évi VI. szám (2010. június)

Megjelenik havonta a Társaság tagjainak nyomtatásban, illetve elektronikusan a Társaság honlapján.

Szerkesztő: Bán András **Felelős kiadó:** Bacsárdi László **Lapzárta:** 2010. május 26.

Nyomdai munkálatok: ALFA Rehabilitációs Nonprofit Kft. (1139 Budapest, Lomb u. 22.)